



Rovaniemi

PÄIVÄKOTIEN SUUNNITTELUOHJE

Varhaiskasvatuspalvelut

Sisällys

1 Tavoitteet	4
2 Yleiset ohjeet	4
2.1 Päiväkotirakennus	4
Tilojen terveellisyys ja turvallisuus	5
Tilojen esteettömyys, ergonomia ja kestävä elämäntapa	5
Tilojen hyvä valaistus ja akustiikka	5
Tieto- ja viestintäteknologia	6
2.2 Saatto-, huolto- ja pysäköintitilat	6
2.3 Leikkipihat	6
Pihavarusteet /minimivaatimukset (alustava)	8
Leikki- ja ulkoliikuntapaikkojen omavalvontajärjestelmä	9
3 Toiminnalliset ohjeet	9
4 Päiväkodin tilat	10
4.1 Lapsiryhmien tilat	10
Sisäänkäynti	11
Eteinen ja kuraeteinen	11
WC-pesuhuone	11
Ryhmätilat	11
Varastotilat	12
4.2 Päiväkodin yhteistilat	12
Ruokasali	12
Liikuntasali	12
4.3 Henkilökunnan tilat	12
Henkilökunnan sosiaalitilat	12
Henkilökunnan lepo- ja taukotila	13
Johtajan huone	13
Päiväkotisihteerin huone	13
Neuvottelu- ja henkilöstön työskentelytila	13
Vasukeskustelu- ja terapiatila	13

4.4 Kodinhoito-, pyykinpesu- ja siivouskeskus sekä varasto	13
4.5 Keittiötilat	13
4.6. WC-tilat	14
5 Tilaluettelo	15
6 Tilavarusteet	17
Kuraeteinen	17
Eteinen	18
WC-pesuhuone	18
Erillis-WC JA inva-WC	19
Ryhmähuone 1	19
Ryhmähuone 2 / leikki- ja lepo huone	19
Ryhmähuone 3	20
Ruokasali	20
Liikuntasali	20
Henkilökunnan tilat	20
Kodinhoito-, pyykinpesu- ja siivouskeskus	21
Varastot	21
Keittiötilat	21
Jätehuolto	21
Tilalukitus, -suojaus	22

1 Tavoitteet

Päiväkodin suunnitteluohjeen tavoitteena on määritellä Rovaniemen kaupungissa toimivien päiväkotien suunnittelussa noudatettavat toiminnalliset yleisohjeet sekä varustamisohjeet. Ohjeet tulee ottaa soveltuvin osin huomioon myös muiden kuin kaupungin oman tuotannon ylläpitämien päiväkotien, kuten esim. palvelusetelipäiväkotien suunnittelussa.

Suunnittelussa huomioidaan myös Rovakaaren ympäristöterveydenhuollon laatima ohjeistus.

Muita ohjeita: RT 103083 Päiväkotien suunnittelu

Jokaista hanketta varten nimetään hankesuunnitteluryhmä, joka koostuu Tilaliikelaitoksen, varhaiskasvatuksen ja talousosaston edustajista. Ruoka- ja puhtauspalveluiden edustajia sekä muita yhteistyötahoja kutsutaan työryhmään tarpeen mukaisesti.

Kaupungin toimijoiden vastuunjakotaulukko:

Rakentamiseen liittyvät asiat	Tilapalvelukeskus
Liikennesuunnittelu tontilla	Tilapalvelukeskus
Keittiö	Ruoka- ja puhtauspalvelut
ICT/TVT	Tietohallinto
Päiväkodin toimintaan liittyvät asiat (esim. huonekortit)	Varhaiskasvatusyksikön johtaja

2 Yleiset ohjeet

2.1 Päiväkotirakennus

Päiväkotirakennuksen tilat ja tilantarve on määritelty hankekohtaisessa tilaohjelmassa. Lasten käytössä olevaa toimitilaa mitoitetaan vähintään 7 m² lasta kohden. Jos päiväkoti sijoitetaan alun perin muuhun käyttöön suunniteltuihin tiloihin tai jos vanhaa päiväkotia korjataan, tilamitoituksen lähtökohta on sama kuin uudisrakennuksessa. Lähtökohdasta voidaan kuitenkin poiketa perustellusta syystä.

Lapsiryhmien tilat suunnitellaan pääsääntöisesti kahden ryhmän kotialuepareiksi. Se edistää lapsiryhmien yhteistoimintaa ja mahdollistaa tilojen suunnitelmallisen yhteiskäytön. Yhteissuunnittelun periaate mahdollistaa myös henkilöstöressurssien joustavan käytön työvuorosuunnittelussa, poissaolotilanteissa ja erityisosaamisen hyödyntämisessä. Molemmilla ryhmillä on omat eteis- ja toimintatilansa. Lepohuoneet sijoitetaan siten, että niistä on käynti toisiinsa. Kotialueparilla on yksi yhteinen vasu- ja terapiahuone sekä varasto, jonka tulee saavutettavissa kummaltakin kotialueelta. Lisäksi kullakin kotialueparilla on yhteinen kuraeteinen sekä siivouskomero siivouskärryille. Tilat on kuvattu tarkemmin kappaleessa 4.1.

Jo suunnittelun alkuvaiheessa on päätettävä, tarjotaanko rakennuksessa vuoroa, koska ympäri vuorokauden auki olevalle päiväkodille on asetettu tiukkoja paloturvallisuusvaatimuksia.

Yhteishankkeissa (koulu ja päiväkot) monet sisä- ja ulkotilat sopivat yhteiskäyttöön. Mikäli yhteishankkeeseen päädytään, tilat tulee pyrkiä rakentamaan siten, että koulun tiloja on helppo muuntaa päiväkotitiloiksi ja päinvastoin. Yhteiskäytössä olevat tilat esim. ruokasali, henkilöstön sosiaali-, tauko- ja työskentelytilat tulee sijoittaa siten, että ne ovat molempien käyttäjien helposti saavutettavissa.

Pohjapiirustuksiin (arkkitehti- ja iv-piirustukset) tulee merkitä tilaa käytävä henkilömäärä (suunniteltu maksimimäärä). Rakennuksen julkisivuun asennetaan näkyvälle paikalle nimikyltti. Sijoitus siten, että se johdattaa tulijan johdonmukaisesti rakennuksen tiloihin.

Tilojen terveellisyys ja turvallisuus

Turvallisuus huomioidaan sekä rakennuksen tila- ja toiminta-ratkaisuissa että pihojen suunnittelussa. Turvallisuuksiin kiinnitetään huomiota myös kalustuksessa, materiaaleissa ja välineissä. Turvallisessa päiväkodissa on huolehdittu muun muassa siitä, että sisäinen liikenne sujuu. Lisäksi esimerkiksi teräviä nurkkia ja matalalla roikkuvia valaisimia vältetään.

Niin sisä- kuin ulkotilojenkin helppo valvottavuus on osa turvallisuutta. Sisä- ja ulkotilat suunnitellaan selkeiksi siten, ettei niihin jää katvealueita. Näköyhteys eri tilojen välillä on tärkeä. Lasiseinät ja sisäikkunat ovat hyvä ratkaisu valvottavuuden parantamiseksi. Ikkunoita/seiniä täytyy voida tarpeen mukaan peittää erilaisin kaihdinratkaisuin.

Käytävien sijasta liikkuminen voi tapahtua toiminta-aulojen kautta, jolloin kaikki mahdolliset tilat ovat oppimista varten. Turvallisuuden edistämiseen kuuluu myös tapaturmien ehkäisy. Rakennuksen riittävät ja tarkoituksenmukaiset tilat tukevat lasten hyvinvointia.

Lisäohjeistusta turvallisuuteen liittyen löytyy OPH:n ylläpitämältä Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen turvallisuus -verkkosivustolta.

Päiväkodin hygieniata parantavat ratkaisut huomioidaan rakenteiden, materiaalien, kalusteiden ja kiinteiden varusteiden valinnassa. Lisätietoa hygienian huomioimisesta löytyy korteista RT 103191 Hygienia sisätiloissa. Yleiset perusteet, RT 103192 Hygienia sisätiloissa. Tilasuunnittelu sekä RT 103193 Hygienia sisätiloissa. Siivous ja huolto.

Tilojen esteettömyys, ergonomia ja kestävä elämäntapa

Tiloja suunniteltaessa tulee huomioida monikäyttöisyys ja muunneltavuus. Rakennuksen elinkaaren aikana ryhmien koot ja ikäjakauma saattavat vaihdella. Oppimisympäristöissä tulee voida toteuttaa monenlaista pedagogista toimintaa. Tilojen muunneltavuutta lisää myös se, että kaikissa tiloissa huomioidaan eri-ikäiset käyttäjät. Tilojen tulee sopia erilaisiin tilanteisiin sekä mahdollistaa lasten jakautuminen erikokoisiin ryhmiin.

Rakenteiden, materiaalien, kalusteiden ja kiinteiden varusteiden tulee olla kulutusta kestäviä, helposti puhdistettavia sekä ergonomisesti suunniteltuja. Ulko- ja sisätilojen esteettömyys tulee huomioida suunnittelussa sekä liikkumisen että eri aistivammojen tai aistiyliherkkyyksien näkökulmasta (wc:t, luiskat, väljät kulkuväylät, pinnat, väritys, akustiikka, opasteet, valaistus). Säädeltävyys kalusteissa lisää myös muunneltavuutta ja sopivuutta eri-ikäisille ja eritilanteisiin. Oppimisessa käytetään ajanmukaisia teknologioita, muunneltavia ja joustavia tilaratkaisuja kalusteineen ja välineineen sekä vaihtelevia työtapoja.

Kaikessa toiminnassa, hankinnoissa, rakennussuunnittelussa huomioidaan kestävä kehitys.

Tilojen hyvä valaistus ja akustiikka

Avoimessa ja muuntuvassa oppimisympäristössä tulee kiinnittää erityistä huomiota akustiikkaan. On tärkeää luoda rakennus, jossa on rauhallinen äänimaailma ilman, että siellä tarvitsee olla hiljaa. Hyvä akustiikka tukee osaltaan oppimista. Tilassa, jossa on paljon henkilöitä yhtä aikaa, syntyy väkisinkin aina taustamelua. Jakoseinien lisäksi on hyvä olla käytettävissä akustisia siirrettäviä sisustuselementtejä/ kalusteita, jolloin tilaa voidaan jakaa entisestään. Materiaalivalinnoissa (esim. pintamateriaalit, sisustusmateriaalit, kalustemateriaalit) huomioidaan akustiikka, jotta voidaan vaikuttaa äänimaailmaan mahdollisimman hyvin.

Kaikkien päiväkodin tilojen ja rakenteiden suunnittelussa ja toteutuksessa tulee huolehtia mahdollisimman hyvästä äänenvaimennuksesta ja tilojen välisestä äänieristyksestä. Rakentamisessa noudatetaan ympäristöministeriön asetusta (796/2017) rakennuksen ääniympäristöstä ja siihen liittyviä ohjeistuksia.

Kaikissa tiloissa tulee olla toiminta- ja työskentelyedellytykset turvaava valon määrä. Valaistusta tulee pystyä säätämään kulloisenkin tarpeen mukaan. Vuodenaikojen vaihtelu tulee huomioida esimerkiksi siten, että luonnonvalo pääsee sisään, muttei häikäise. Ikkunoiden lasiväleihin täytyy asentaa sälekaihtimet. Pihan hyvään valaistukseen tulee suunnittelussa kiinnittää erityistä huomiota.

Tieto- ja viestintäteknologia

Tieto- ja viestintäteknologian välineet sekä niihin liittyvät varhaiskasvatuksen työskentelytavat ja toimintakulttuuri asettavat omat vaatimuksensa päiväkotitiloille. Esimerkiksi pistokepaikkoja tulee olla riittävästi eri korkeuksilla. Lisäksi sekä kiinteästi asennettujen että liikuteltavien TVT-laitteiden johtoihin ja kaapelointeihin on kiinnitettävä huomiota, jotta ne rajoittaisivat mahdollisimman vähän liikkumatilaa ja työskentelyä. Sekä ryhmäkohtaiset että yhteiset TVT-laitteet tarvitsevat lukittavia säilytysratkaisuja, jotka mahdollistavat myös laitteiden akkujen lataamisen.

Varhaiskasvatuksen TVT- ja teknologiakasvatuksen varmistamiseksi päiväkotiin tarvitaan langaton verkko. Verkon tulee kattaa kaikki päiväkodin tilat ja sen tulee olla toimiva yhtä hyvin hallinnon verkon kuin vieras- ja opetusverkkojenkin osalta. Verkkoon tulee voida liittyä kaikilla laitteilla. Riittävän nopea ja kattavasti koko rakennuksessa toimiva langaton verkko on edellytys TVT-työskentelylle. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on saada teknologia palvelemaan kasvatuksellisia ja opetuksellisia päämääriä. Lasten käyttöön tarkoitettut tietokoneet ja tabletti-laitteet ovat osa lapsiryhmän oppimisympäristöä.

Keskeisiin läpikulkutiloihin (sisäänkäynti rakennukseen, ryhmätilojen eteinen, jne.) asennettu esitystekniikka monipuolistaa päiväkodin ja perheiden välistä viestintää sekä tarjoaa keinoja välittää tietoa lapsiryhmän päivittäisestä toiminnasta ja tapahtumista sekä varhaiskasvatuksen henkilöstön että lasten itse tuottamien dokumenttien avulla.

2.2 Saatto-, huolto- ja pysäköintitilat

Päiväkodin huoltopiha on järjestettävä keittiön sisäänkäynnin yhteyteen erilleen leikkipihoista ja jalankulkureiteistä. Jätteiden kuljetusreitit tulee suunnitella mahdollisimman lyhyiksi ja selkeiksi. Saatto- ja huoltoliikenne eivät saa mennä ristiin. Saattoliikenne järjestetään hankekohtaisesti rakennuksen sijoituspaikan mukaan. Saattoliikenteelle varataan vähintään 2,5 paikkaa/lapsiryhmä. Hankekohtaisesti arvioidaan tarve katokselle lasten pyörä ja kuljetusvaunuja varten.

Henkilökunnan autopaikkatarve kartoitetaan kussakin hankkeessa erikseen.

Lisäohjeistusta suunnitteluun liittyen RT 98-11235 Pysäköintialueet ja RT 103084, Päiväkodin ja perusopetuksen tilat. Ulkotilojen suunnittelu.

2.3 Leikkipihat

Luonto, pihat ja muut rakennetut ympäristöt ovat myös varhaiskasvatuksen oppimisympäristöjä. Niin ulko- kuin sisätilojenkin tulee tukea lasten omaehtoista leikkiä ja liikkumista, luovuutta sekä tutkimista. Piha oppimisympäristönä tarjoaa myös erilaisia kokemuksia ja materiaaleja.

Leikkipihat tulee suunnata lämpimään ja aurinkoiseen ilmansuuntaan. Toisaalta on huolehdittava, että pihalta löytyy riittävästi varjopaikkoja esim. suurten puiden varjosta tai katoksista.

Pihan kulkureittien suunnittelussa on otettava huomioon, että lapset saapuvat tai saatetaan päiväkotiin piha-alueen kautta. Pihasuunnittelussa on otettava huomioon myös, että pihoja käytetään myös iltaisin.

Pihat jäsenellään lähi- ja liikuntaleikkejä varten käyttämällä hyväksi maaston tasoeroja, erilaisia luonnonmuotoja, kasvillisuutta jne. Tarvittaessa käytetään väliaitaa erottamaan isojen ja pienten lasten piha-alueita. Tasaisella tontilla olisi hyvä käyttää keinotekoisista maaston muotoilua tontin elävöittämiseksi ja laskettelukumpareiksi. Leikkivälineet ryhmitellään siten, että tontille jää vapaata, yhtenäistä aluetta vähintään 6x10 m liikuntaleikkejä varten.

Pihan kesä- ja talvihuolto (lumen läjitys) on otettava huomioon kulkureittien muotoilussa sekä leikkivälineiden ja pihan rakenteiden sijoituksessa. Hiekka-altaita ei tule sijoittaa sisäänkäyntien välittömään läheisyyteen. Lasten hiekka-aitaiden puurakenteissa käytettävän puun kyllästämisine ei saa sisältää kromia tai arseenia. Puutavarana käytetään joko A tai AB -kyllästysluokan puutavaraa. Eri materiaalien välisten saumakohtien rakenne ja keskinäiset tasoerot on esitettävä leikkauksin. Irtokivi-alueet sidotaan sideaineella. Kumpareiden rakenneerrokset tulee määrittellä siten, ettei lähelle pintaa sallita lohkaraita tai muuta vaarallista materiaalia. Kumpareiden on täytettävä EU-standardit. Kaikki kiinteät rakenteet suunnitellaan turvallisiksi käyttää (kuten leikkivälineet).

Leikkipiha ympäröidään aidalla, h = 1400 mm. Aidan täytyy rakenteeltaan olla sellainen, ettei se houkuttele kiipeämään yli. Aidan ja maanpinnan väliin ei saa jäädä 100 mm suurempaa väliä. Aidoissa ja porteissa ei saa olla vaarallisia osia. Aidan suojaava osa mieluiten pulverimaalattua metalliverkkoa, josta näkyy läpi paremmin kuin lauta-aidoista. Pulverimaalattuun metallipintaan eivät lasten kielet tartu pakkasella kiinni. Mikäli käytetään puuaitoja, tulee niissä olla pystyjako ja vaakajuoksut ulkopuolella tai kiipeämisen estävä riittävän tiheä vaakajako. Melusteeksi tms. tarvittavat aidat toteutetaan kuitenkin tarvittaessa umpiaitoina. Aidan vierustalta tulee olla mahdollisuus lumen poistoon.

Jokaiselle pihalle on oltava sekä käyntiportti/-portit että ajoportti. Portinpylväille tehdään yhtenäinen betoniperustus. Käyntiporttien leveys on n. 1000 mm ja niiden tulisi avautua leikkipihalle päin. Porttien salvat pitää sijoittaa portin ulkopuolelle, etteivät lapset ylety pihan puolelta avaamaan niitä. Hyvä salpamalli on ns. jousivastuksella toimiva salpa. Ajoportti voidaan korvata helposti irrotettavalla aitayksiköllä traktorilla tehtävää lumenajoa ja leikkihiekan vaihtoa varten. Ajoaukon on oltava vähintään 3000 mm leveä. Suojaamattomien teräsrakenteiden käyttöä pitää mahdollisuuksien mukaan välttää sellaisissa paikoissa, joissa lapset voivat helposti jäädyttää kielensä niihin kiinni.

Leikkivälineiden tulee olla sopivia mahdollisimman monen ikäisille lapsille ja niiden korkeudet on syytä merkitä suunnitelmiin. Leikkivälineiden perustamistapa tulee ilmetä suunnitelmista. Keinut sijoitetaan turvallisuussyistä korkeintaan kahden ryhmiin ja sivuun kulkuväylistä. Liukumäissä käytetään leveää teräsluukua, jota ei pidä suunnata etelään liian kuumenemisen takia. Liukumäet voivat olla vapaasti seisovia

tai maastoon sijoitettuja. Liukumäen lähtötasanne ei saa olla maapohjainen vaan se on rakennettava esim. puusta. Liukumäki, palloseinä yms. rakenteet eivät saa muodostaa näkemäesteitä.

Kaikki päiväkotipihat varustetaan kyltillä, johon on kirjattu leikkipaikan sijainti, hätänumero sekä puhelinnumero johon vikaantuneista välineistä voi ilmoittaa. Alueen asukkaat voivat käyttää päiväkotien leikkipihoja ilta-aikaan. Portteihin kiinnitetään kyltti, jossa informoidaan asiasta.

Leikkivälineiden ja niiden sijoituspaikkojen, turvaetäisyyksien yms. on täytettävä EU-normit (EN1176). Erityisesti myös lasten leikkipihoilla olevien kiinteiden rakennelmien/rakennusten kuten varastojen syöksyturvien jne. on oltava turvallisia, eikä niihin tai niiden kiinnityksiin saa jäädä rakoja, joihin kiipeilevä lapsi voi jäädä kiinni. Kaikkia varusteita ja rakenteita suunniteltaessa on otettava huomioon yleisiin alueisiin kohdistuva suuri kulutus ja ilkivalta.

Pihan eri alueet nimetään asema- ja pihapiirustukseen ylläpitotarkastuksia varten (esim. pienten lasten alue, jne.). Piha-alueelle suunnitellaan lipputanko, mikäli päiväkoti sijaitsee erillään koulualueesta. Suunnitelmissa on huomioitava piha-alueiden riittävä valaistus. Piha-alueet suunnitellaan siten, että vältetään kuolleita kulmia (valvottavuus). Kattovedet ohjataan suoraan sadevesikaivoihin. Rakennuksen viereen ei suunnitella istutuksia (pensaita tai puita). Myrkyllisiä kasveja ei saa sijoittaa tontille.

Lisäohjeistusta ulkoleikkialueen suunnitteluun ja turvallisuuteen liittyen on Lisäohjeistusta turvallisuuteen liittyen löytyy OPH:n ylläpitämältä Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen turvallisuus –verkkosivustolta kohdasta Fyysinen turvallisuus, Rakennus ympäristössään sekä RT-kortissa 89–10966, Ulkoleikkipaikat ja RT 103084, Päiväkodin ja perusopetuksen tilat. Ulkotilojen suunnittelu.

Pihavarusteet /minimivaatimukset (alustava)

Leikkipihat tulee suunnitella lapsen näkökulmasta monipuolisiksi ja vaihteleviksi.

Pienet päiväkodit (2- 3 lapsiryhmää):

Vähintään seuraavat leikkivälineet:

- hiekkalaatikko (koko 5 x 5 m) tai hiekka-alue
- keinuteline kahdella keinulla (turvaistuin ja kumilautaistuin) TAI pesäkeinu
- kaksi jousieläintä tai muita vaihtoehtoisia leikkivälineitä
- varasto
- aurinko/sadekatos (varaston yhteyteen)
- yksi penkki
- pieni liukumäki
- pieni kiipeilyteline tai monitoimiteline
- kyltti, jossa hätänumero, leikkipaikan sijainti ja vikailmoitusnumero (EU-vaatimus)

Keskikokoiset päiväkodit (4-5 lapsiryhmää)

Pienten lasten pihoihin pyritään asentamaan vähintään seuraavat leikkivälineet pihan koko huomioiden:

- hiekkalaatikko (5 x 5 m)
- keinuteline kahdella keinulla (turvaistuimet)
- kaksi jousieläintä tai muita vaihtoehtoisia leikkivälineitä
- leikkikatos tai katos osana monitoimivälinettä/varastoa
- varasto

- yksi penkki

Isojen lasten pihoihin pyritään asentamaan vähintään seuraavat leikkivälineet pihan koko huomioiden:

- 2 hiekkalaatikkoa (5 x 5 m) tai yksi iso hiekka-alue
- kaksi keinutelinettä kahdella keinulla/teline (kumilautaistuimet)
- pesäkeinu
- karuselli tai tasapainoteline tai muita vaihtoehtoisia leikkivälineitä
- 2 varastoa
- penkkejä ja niille pöydät
- pelikenttä + maalit, palloseinä
- kiipeilyteline (tavallinen tai ns. pyramidi/eiffel) tai monitoimiteline
- kyltti, jossa hätänumero, leikkipaikan sijainti ja vikailmoitusnumero (EU-vaatimus)

Isot päiväkodit (6 - 10 lapsiryhmää)

Pienten lasten pihoihin pyritään asentamaan vähintään seuraavat leikkivälineet pihan koko huomioiden:

- hiekkalaatikko (5 x 5 m)
- 3 keinutelinettä kahdella keinulla (turvaistuimet)
- kolme jousieläintä tai muita vaihtoehtoisia leikkivälineitä
- leikkikatos tai katos osana monitoimivälinettä/varastoa
- varasto
- kaksi penkkiä (siirrettävät)

Isojen lasten pihoihin pyritään asentamaan vähintään seuraavat leikkivälineet pihan koko huomioiden:

- 2 hiekkalaatikkoa (5 x 5 m) tai yksi iso hiekka-alue
- kolme keinutelinettä kahdella keinulla/teline (kumilautaistuimet)
- pesäkeinu
- karuselli tai tasapainoteline
- 2 varastoa
- penkkejä ja niille pöydät
- pelikenttä + maalit, palloseinä
- kiipeilyteline (tavallinen tai ns. pyramidi/eiffel) tai monitoimiteline
- kyltti, jossa hätänumero, leikkipaikan sijainti ja vikailmoitusnumero (EU-vaatimus)

Leikki- ja ulkoliikuntapaikkojen omaevalvontajärjestelmä

Työn lähtökohdانا ovat lakisääteiset vaatimukset kuluttajapalvelusten turvallisuudesta. Kuluttajaturvallisuuslain lisäksi leikki- ja ulkoliikuntapaikkojen kunnossapitoa ja turvallisuutta ohjaavat Suomen Standardisoimisliitto SFS:n julkaisemat standardit. Leikkipaikkaa ei saa ottaa käyttöön ennen kuin se on todettu käyttäjille turvalliseksi.

3 Toiminnalliset ohjeet

Päiväkodin tilasuunnittelun lähtökohdانا ovat varhaiskasvatukselle asetetut tavoitteet, lapsiryhmät ja henkilökunta. Lasten jakaminen erikokoisiin lapsiryhmiin on osa toiminnan rakennetta. Lapsiryhmän koko vaihtelee kasvattajien lukumäärän, lasten iän ja hoidontarpeen mukaan. Tavoitteena on, että erilaiset

lapsiryhmät voivat toimia samanlaisissa tiloissa, jotka on suunniteltu 21 lapsen tarpeeseen. Vuorohoidon tilat suunnitellaan 24 lapselle. Tämä takaa tilojen käytön mahdollisimman suuren joustavuuden palvelutarpeiden vaihdellessa.

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatustilain (2015) mukaisesti varhaiskasvatusympäristön tulee olla kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen. Varhaiskasvatusympäristö ymmärretään laajasti psyykkisenä, fyysisenä ja sosiaalisen tilana, jossa toimitaan lasten ja aikuisten keskinäisessä vuorovaikutuksessa. Varhaiskasvatusympäristö on olennainen osa pedagogiikkaa ja fyysinen ympäristö sekä sisä- että ulkotiloissa tulee nähdä toiminnallisena, dynaamisena, jatkuvasti kehitettävänä ja uudistuvana osana varhaiskasvatuksen toimintaa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan ergonomia, ekologisuus, viihtyisyys ja esteettömyys sekä tilojen valaistus ja akustiikka, sisäilman laatu ja siisteys otetaan huomioon oppimisympäristöjä rakennettaessa ja kehitettäessä.

Tulevaisuuden päiväkodeissa oppimisympäristöt muuttuvat. Uudesta oppimisympäristöstä tulee rakentaa tiloiltaan monipuolinen, monikäyttöinen, erilaiset työtavat mahdollistava, joustava, muunneltava, yhteisöllisen ja yksilöllisen oppimisen mahdollistava kokonaisuus. Tilojen tulee olla muunneltavia. Muuntuvassa oppimisympäristössä tulee kiinnittää erityistä huomiota tilojen kokonaissuunnitteluun, akustiikkaan ja valaistukseen. Modernissa oppimisympäristössä kaikki mahdollinen tila tulee nähdä vuorovaikutuksen ja oppimisen tilana: eteisen tulee mahdollistaa paitsi sisään ja uloskäynti, myös vanhemman-lapsen ja vanhemman-henkilöstön välinen vuorovaikutus. Käytävä on paitsi siirtymä paikasta toiseen myös suunnittelulla ja kalusteilla mahdollisuus hyödyntää pienimuotoisen toiminnan ja leikin tilana. Kokonaisuuteen tarvitaan muunneltavia monitilaratkaisuja erilaisia toiminta-, oppimis- ja työskentelytarpeita varten (ryhmä-, pienryhmä-, pari-, yksilötyöskentelytiloja).

Tilat eivät saa olla liian valmiiksi rakennettuja. Tulee olla vapaata tilaa, jota voi muokata irtokalusteilla eri tarkoituksiin: leikkimiseen, liikkumiseen, taiteen tekemiseen sekä kokemiseen ja tutkimiseen. Tilojen seinämateriaalien tulee mahdollistaa myös erilaisten oppisen tuotosten näyttelyn ja esilläpidon helposti, esteettisesti ja lapsilähtöisesti sekä aikuisen että lapsen tasolla. On tärkeää, että lapset osallistuvat oppimisympäristöjen rakentamiseen ja heidän ideansa ja tuotoksensa näkyvät oppimisympäristöissä.

4 Päiväkodin tilat

4.1 Lapsiryhmien tilat

Kullakin lapsiryhmällä on omat toimintatilansa eli kotialueensa. Tilat suunnitellaan monikäyttöisiksi ja muuntojoustaviksi. Ryhmätiloille on esitetty tilaohjelmassa kokonaisneliömäärät. Kahden ryhmän kotialueet muodostavat kotialueparin, joka huomioidaan tilasuunnittelussa.

Lapsiryhmän kotialueella kokoonnutaan, leikitään ja pelataan niin pöydän äärellä kuin lattiallakin. Ainoastaan pienempien lasten ryhmiin varataan ruokailuja varten tarvittavat määrät pöytiä ja tuoleja. Muutoin ryhmätiloja ei yli kalusteta, jotta lapsille jää tilaa liikkua ja leikkiä. Säilytystilaa varataan riittävästi. Tiloissa lelut ja materiaalit ovat helposti lasten saatavilla ja leikinurkkaukset ruokkivat lasten mielikuvitusta ja mahdollistavat pitkäkestoista leikkiä.

Päiväkotiryhmät sijoitetaan niin, että ryhmien akustinen eristäminen muista ryhmistä ja yhteistiloista on mahdollista. Tilojen tulee mahdollistaa lasten jakautuminen erikokoisiin ryhmiin sekä sopia erilaisiin tilanteisiin: samaan aikaan voi olla meneillään rauhallinen lukuhetki, keskustelu vanhempien kanssa ja

äänekäs liikuntahetki. Jakoseinien lisäksi on hyvä olla käytettävissä akustisia siirrettäviä sisustusseiniä/kalusteita, joilla tiloja voidaan jakaa.

Päiväkodin tilat tulee suunnitella siten, että vältetään kulkeminen lapsiryhmästä toiseen tai yhteistiloihin jonkun muun lapsiryhmän omien tilojen kautta. Ryhmätilojen lisäksi myös aulat, käytävät, eteiset ja niihin liittyvät sopet ja syvennykset suunnitellaan leikkiin ja oleskeluun sopiviksi. Vältetään pitkiä, vain tilasta toiseen siirtymistä varten olevia käytäviä.

Sisäänkäynti

Lapsiryhmien sisäänkäyntien tulee avautua päiväkodin piha-alueelle. Sisäänkäynnin edessä tulee olla katos tai lippa, joka voi toimia rattaiden säilytyspaikkana ja sadekatoksena. Liikuntaesteisillä lapsilla tulee olla myös vaivaton kulku päiväkodin tiloihin. Pääsääntöisesti rattaille ja vaunuille kuitenkin suunnitellaan erillinen kylmä ja lukittava tila joko piha-alueelle tai rakennuksen yhteyteen. Lapsiryhmien sisäänkäyntien yhteyteen suunnitellaan ulkovesipiste kuravaatteiden pesua varten. Vesipisteiden määrät ja paikat suunnitellaan tapauskohtaisesti.

Eteinen ja kuraeteinen

Eteistila on yksi päiväkodin tärkeistä paikoista, joissa lasten vanhemmat tapaavat päiväkodin henkilökuntaa. Lapset pukeutuvat ja riisuutuvat eteisessä päivän aikana useasti. Eteisessä on paljon läpikulkuliikennettä. Siirtymistilanteiden helpottamiseksi eteistilojen tulee olla käytännölliset ja jokaisen lapsen tulee löytää omat vaatteet ja jalkineet helposti. Eteistilassa tulee olla toimiva naulakkoratkaisu lasten vaatteiden ja tavaroiden säilytykseen. Eteisaula ei ole perinteistä käytävää, vaan osa laajenevaa, toiminnallista tilaa. Se toimii myös kohtaamispaikkana lapsille, vanhemmille ja henkilökunnalle.

Kotialueparilla on yksi yhteinen kuraeteinen. Hyvin toimiva kuraeteinen on tärkeä osa päiväkodin arkea. Kurapesu- ja kuivaustilat on hyvä sijoittaa erilliseksi tilakseen sisäänkäynnin yhteyteen. Kurapesutila on märkien ja kuraisten vaatteiden huolto- ja säilytystila. Tilan suunnittelussa on erityisesti huomioitava tilan toimivuus ja tilanvaraus sekä pestäville ja kuivattaville vaatteille että henkilökunnan työskentelylle vaatehuollossa. Suora yhteys kuraeteisesta yhteen wc-tilaan mahdollistaa wc:n helpon käytön leikkipihalta. Myös ryhmän henkilöstön ulkovaatteiden säilytykselle tulee olla omat naulakot/kaapit.

WC-pesuhuone

Pesutiloissa lapset opettelevat aikuisen ohjauksessa huolehtimaan omasta puhtaudestaan. Tiloissa hoidetaan usein myös pieniä varhaiskasvatusikäisiä lapsia, jolloin tarvitaan tilaa sähkösäätöiselle hoitopöydälle ja pesutilalle sekä riittävästi lattiatilaa potalla istujia varten. Wc- ja pesutiloja on varattu jokaiselle lapsiryhmälle yksi, jolloin käytössä on 3 wc- ja käsienpesuallasta.

Isojen lasten wc-tiloihin suunnitellaan yksi isompi tila, jossa aikuinen mahtuu avustamaan lasta.

Ryhmätilat

Lapselle ominainen tapa toimia on leikkiminen, liikkuminen ja tutkiminen. Ryhmätilassa työskennellään, leikitään, pelataan sekä pienten ryhmien tiloissa myös ruokaillaan. Tilassa käytettävät kalusteet ovat sekä lasten että aikuisten kokoa. Tiloissa on myös oltava runsaasti säilytystilaa. Lasten ryhmätilat voidaan suunnitella monella tavalla. Tilat tulee suunnitella viihtyisiksi, toiminnallisuutta mahdollistaviksi sekä käyttötarkoitukseltaan joustaviksi.

Kotialueparin lepohuoneet sijoitetaan siten, että niistä on käynti toisiinsa ja kumpaankin huoneeseen voidaan kulkea muutoin kuin leikkitalan kautta. Lepohuoneiden väliin tarvitaan hyvin ääntä eristävä ovi

esimerkiksi liukuovi. Kaappisänkyjä tulee suunnitella jokaiselle nukkujalle siten, että kasvattaja pääsee jokaisen vuoteen viereen ainakin toiselta puolelta. Esiopetustiloihin ja mahdollisesti avoimelle päiväkodille suunniteltavaan tilaan ei suunnitella kaappisänkyjä vuorohoitoryhmiä lukuun ottamatta. Lepoaikojen ulkopuolella tilaa käytetään leikki- ja toimintatilana, joten tilan katon rakenteisiin asennetaan liikuntavälinekisko. Mikäli päiväkotiiin ei tule erillistä liikuntasalia, suunnitellaan lepoaoneet tilavimmiksi.

Varastotilat

Kotialueparin tiloissa on yksi yhteinen varastotila, jossa säilytetään askartelumateriaalia ja muuta toimintaan liittyvää varustusta. Varasto on välittömästi saavutettavissa kummaltakin kotialueelta. Lähivarastojen tavoitettavuus edistää lasten omatoimisuutta ja itseohjautuvuutta.

4.2 Päiväkodin yhteistilat

Yhteiset tilat toimivat rakennuksen keskuksena, jossa lapset ja aikuiset kohtaavat toisensa varsinaisten päiväkotiryhmien ulkopuolella.

Ruokasali

Tila tulee suunnitella joustavaksi ja monikäyttöiseksi. Tilaa käytetään ruokasalina 3 – 6 vuotiaiden lasten ruokailuissa. Pienimmät 1-2-vuotiaat lapset syövät omissa ryhmissään. Ruokailutilan läheisyyteen sijoitetaan kotikeittiö, jossa lapset voivat opetella ruoanlaittoa ja leivontaa. Koska ruokailutilaa käytetään myös muuhun lasten toimintaan, vanhempainiltoihin ja kokouksiin/koulutuksiin, sen tulee sijaita keskeisellä paikalla. Ruokailutilaan sijoitetaan käsienpesuallas ja läheisyyteen erillinen WC-tila. Akustiikkaan tulee kiinnittää erityistä huomiota, niin rakenteissa kuin kalusteissa, jotta tila on viihtyisä ja rauhallinen monikäyttöisyydestään huolimatta. Suunnittelussa huomioidaan myös keittiöstä tulevan melun minimointi. Myös sisustusta suunniteltaessa tulee miettiä sermejä, joilla voidaan jakaa tilaa pienempiin osiin.

Mikäli ruokasali ja liikuntasali sijaitsevat vierekkäin ja ovat yhdistettävissä toisiinsa, tilojen käyttötarkoitus voi edelleen laajentua esimerkiksi isohkoihin koulutus- ym. tilaisuuksiin.

Liikuntasali

Liikuntasalia voidaan käyttää monenlaiseen toimintaan, kuten liikuntaan, laulu- ja liikuntaleikkeihin, yhteisiin juhliin ja tilaisuuksiin jne. Salin tulee olla suljettavaa tilaa ja sen kautta ei saa olla läpikulkuliikennettä. Se voidaan kuitenkin avata ja laajentaa ulottumaan esim. siirtoseinän avulla keskeisiin aula- tai ruokasalitiloihin. Salin yhteyteen tulee suunnitella säilytystila musiikki- ja liikuntavälineille sekä tuoleille.

Liikuntasali tulee voida jakaa kahteen eri osaan.

4.3 Henkilökunnan tilat

Päiväkodin koko ja henkilöstömäärä vaikuttavat tilantarpeeseen. Varhaiskasvatustilain (2015) ja Varhais suunnitelmaan perusteet (2016) edellyttävät henkilöstön ja huoltajien sekä muiden yhteistyötahojen kanssa tehtävää yhteistyötä. Päiväkotiiin varataan tarpeeksi tiloja luottamuksellisten keskustelujen käymistä varten (vasu- ja terapiatilat). Edellä mainitut asiakirjat edellyttävät myös pedagogisen toiminnan systemaattista suunnittelua, arviointia ja dokumentointia, jota varten varataan tarpeeksi työskentelytilaa.

Henkilökunnan tilojen suunnittelua ohjeistaa Henkilöstön tilat Opas henkilöstötilasäädösten soveltamisesta työpaikoilla (TTK).

Henkilökunnan sosiaalityilat

Henkilökunta ulkoilee lasten kanssa päivittäin, siksi sosiaalitylojen on sijoitettava lähellä varhaiskasvatuksen muita tiloja, jotta ulkovaatteiden vaihtaminen voidaan suorittaa helposti ja nopeasti. Lisäksi henkilökunnalle varataan ulkovaatekomerot eteis- tai märkäeteistiloihin. Työn luonteesta johtuen suunnittelussa tulee huomioida henkilöstön vaatteiden ja kenkien säilytys- sekä kuivausmahdollisuus. Työturvallisuuslaissa ja asetuksissa on määritelty vaatimukset henkilökunnan sosiaalityloille. Ratkaisussa tulee huomioida tilat molemmille sukupuolille.

Henkilökunnan lepo- ja taukotila

Henkilökunnan lepo- ja taukotila sijoitetaan keskeiselle paikalle. Tila mahdollistaa tauon pitämisen että tarvittaessa lepäämisen.

Johtajan huone

Varhaiskasvatusyksikön johtajan huone sijoitetaan päiväkodin keskeiselle paikalle. Johtajan huoneeseen tulee olla äänieristetty ja huoneesta tulee olla varapoistumistienä käynti viereiseen huoneeseen. Huoneesta tulee olla varapoistumistienä käynti viereiseen huoneeseen. Kalustuksessa tulee huomioida, että se mahdollistaa poistumisen molemmista suunnista.

Johtajan huoneeseen on varattava tilaa 6-8 henkilön palavereita varten.

Päiväkotisihteerin huone

Päiväkotisihteerin huone tulee olla johtajan huoneen välittömässä läheisyydessä. Sihteerin lisäksi myös konsultoiva erityisopettaja voi hyödyntää tilaa.

Neuvottelu- ja henkilöstön työskentelytila

Henkilökunnalle varataan työskentelytilaa varhaiskasvatuksen toteuttamisen suunnitteluun. Tilaa hyödynnetään myös neuvotteluhuoneena mm. vanhempaintapaamisia, moniammatillisten tiimien kokouksia, eri sidosryhmien edustajien tapaamista ja vierailijoiden vastaanottoa varten

Vasukeskustelu- ja terapiatila

Tila mahdollistaa luottamukselliset tapaamiset vanhempien kanssa ja lasten yksilöterapiat. Jokaisella kotialueparilla on yksi yhteinen vasukeskustelu- ja terapiatila, jota voidaan hyödyntää mahdollisuuksien mukaan myös muuna kokoustilana, henkilöstön työtilana ja lapsiryhmien jakotilana. Tila on mitoitettava yhtäaikaiseen käyttöön vähintään 8 henkilölle. Huoneesta tulee olla varapoistumistienä käynti viereiseen huoneeseen. Kalustuksessa tulee huomioida, että se mahdollistaa poistumisen molemmista suunnista.

4.4 Kodinhoito-, pyykinpesu- ja siivouskeskus sekä varasto

Kodinhoito-, pyykinpesu- ja siivouskeskus suunnitellaan toimivaksi sekä siivouskeskuksen että pyykkihuollon (pyykinpesu, kuivaus, silitys) näkökulmasta. Eri toiminnot (puhtaat / likaiset) suunnitellaan selkeästi erilleen toisistaan. Tilan yhteyteen varataan myös säilytystilaa liinavaatteita ja hygieniatarvikkeita varten. Siivousaineille tulee olla lukollinen säilytyskaappi. Lisäksi jokaisella kotialueparilla on yksi yhteinen siivouskärrykomero, jossa siivouskärry säilytetään.

Lisäksi päiväkotiin suunnitellaan yksi yhteinen, tilavampi varastotila toimintamateriaaleja, leikkivälineitä, AV-laitteita yms. varten. Varastotilaan sijoitetaan palosuoja-arkistokaapit.

4.5 Keittiötilat

Päiväkodin keittiötilat toteutetaan pääsääntöisesti ns. palvelukeittiöinä. Keittiösuunnitteluohjeet määrittelee ruokapalveluista vastaava taho.

4.6. WC-tilat

Yhteistilojen yhteyteen tulee sijoittaa vähintään yksi inva-wc-tila, joka tarvittaessa on myös lasten käytössä. Yksi erillis-wc tulee sijoittaa, joko pihaa lähimmän märkäeteisen yhteyteen tai suoraan pihalta käytettäväksi.

Henkilökunnan wc-tilojen sijainti suunnitellaan siten, että ne sijaitsevat joko kotialueparien yhteisissä tiloissa tai lähellä niitä.

5 Tilaluettelo

Kahden ryhmän kotialue

<i>Tila/toiminta</i>	<i>m²/tila</i>	<i>kpl</i>	<i>m²</i>
<i>Ryhmähuone 1</i>	24	2,0	48,0
<i>Ryhmähuone 2 / Leikki- ja lepohuone (yhteys toisen ryhmän vastaavaan tilaan)</i>	30,0	2,0	60,0
<i>Ryhmähuone 3</i>	20	2,0	40,0
<i>Wc-pesuhuone</i>	8,0	2,0	16,0
<i>Kuraeteinen (kotialueparin yhteinen)</i>	15,0	1,0	15,0
<i>Eteinen</i>	18,0	2,0	36,0
<i>Vasukeskustelu/terapiatila (kotialueparin yhteinen)</i>	9,0	1,0	9,0
<i>Varastohuone (kotialueparin yhteinen)</i>	4,0	1,0	4,0
<i>Siivouskomero siivousvaunuille (kotialueparin yhteinen)</i>	2,0	1,0	2,0
<i>Jakava liikenne (käytävät)</i>	määräytyy hankekohtaisesti em. tiloista riippuen		

Yhteiset tilat

<i>Tila/toiminta</i>	<i>m²/tila</i>	<i>kpl</i>	<i>m²</i>
<i>Liikuntasali</i>	Pk:n koon mukainen (esim. 8-10-ryhmäinen pk 100,0)	1,0	
<i>Liikuntasalin varasto</i>	12,0	1,0	12,0
<i>Vaunuteinen</i>	9,0	1,0	9,0
<i>Ruokasali (suun. hankekohtaisesti)</i>	Pk:n koon mukainen (esim. 8-10-ryhmäinen pk 65,0)	1,0	
<i>Jakelutaso (suun. hankekohtaisesti)</i>	25,0	1,0	25,0

Wc-pesuhuone, inva (lasten käytössä)	5,0	1,0	5,0
Materiaalivarasto/arkisto	9,0	1,0	9,0
Henkilökunnan wc	2,0	1 / neljä ryhmää	
Pihavarasto (kylmä)	9,0	määrä pk:n koosta riippuen (1 kpl/3 ryhmää)	
Jakava liikenne (käytävät)	määräytyy hankekohtaisesti em. tiloista riippuen		

Muut tilat

Tila/toiminta	m²/tila	kpl	m²
Palvelukeittiön tarvitsemat tilat	suunnitellaan hankekohtaisesti		
Johtajan huone	16,0	1,0	16,0
Sihteerin huone	9,0	1,0	12,0
Henkilöstökahvio/taukotila	suunnitellaan hankekohtaisesti (esim. 8-10-ryhmäinen pk 40,0)		
Neuvottelu-/työskentelytila	suunnitellaan hankekohtaisesti (esim. 8-10-ryhmäinen pk 18,0)		
Henkilökunnan wc	2,0	2,0	4,0
Wc-huone inva	5,0	1,0	5,0
Kodinhoito-/pyykinpesu-/siivouskeskus	10,0	1,0	10,0
Varastohuone (pehmopaperit yms.) <i>siivous</i>	5,0	1,0	5,0
Jakava liikenne (käytävät)	määräytyy hankekohtaisesti em. tiloista riippuen		

VSS

Tila/toiminta	m²/tila	kpl	m²
Henkilöstön sosiaalityilat	suunnitellaan hankekohtaisesti		

Tekniset tilat

<i>Tila/toiminta</i>	<i>m²/tila</i>	<i>kpl</i>	<i>m²</i>
<i>Ilmanvaihto ja tekniikka</i>	suunnitellaan hankekohtaisesti		

6 Tilavarusteet

Oheinen tilavarusteluettelo tarkistetaan vielä tapauskohtaisesti ao. työryhmässä päiväkodin mitoituksen, paikkaluvun ja lapsiryhmien määrän, sekä kulloisenkin päiväkotihankkeen erityistarpeiden mukaan. Mm. wc- tiloissa määritetään tarkemmin normaalikorkeudelle vs. lasten korkeudelle tarvittavien varusteiden määrät. Tiloista laaditaan huonekortit, joissa varustus määritellään huonekohtaisesti.

Päiväkodit varustetaan koko päiväkodin kattavalla lähtökohtaisesti kiinteällä atk-verkolla, langattomasta verkosta sovitaan tapauskohtaisesti. Varusteista osa kuuluu käyttäjän hankintaan. Asia tarkennetaan tapauskohtaisesti hankeryhmässä suunnittelutyön aikana.

Kaikkien päiväkodin kalusteiden ja varusteiden valinnassa tulee kiinnittää erityistä huomiota hyvän työergonomian asettamiin vaatimuksiin.

Kuraeteinen

- naulakko ja avohyllyt, yksi tai useampi hylly, esim. Sovella tai vast. muunneltava järjestelmä
 - leveys 300 mm per lapsi
 - hyllyn alapuolelle tanko kuravaatteille + vähintään 2 kpl koukkuja per lapsi (seinälle)
 - alas 2-kerroksinen kenkäteline, jonka syvyys vähintään 30 cm (2 kenkäparia/lapsi)
 - kenkähyllyn eteen tai päälle penkki (edessä syvyys vähintään 250 mm)
- Lattia akryylibetonia tai laatoitettu
- Seinät laatoitetut (saumojen määrä minimoitava > iso laattakoko)
- Vaatekaappi kasvattajien ulkovaatteille (väh. 600 mm)
- Rst-pesuallas kuravaatteiden pesuun
 - allas varustettuna hiekanerotuskaivolla
 - altaan terävät reunat suojattu
 - altaassa harjapäinen bide -suihku
 - allas voidaan korvata myös rajattuun tilaan ulko-oven lähelle sijoitettavalla laatoitettavalla ja lattiaan upotettavalla kurakaivolla, jossa
 - ◆ hiekanerotuskaivo
 - ◆ suihkuseinäke ympärillä tms.
 - ◆ harjapäinen bide-suihku pitkällä letkulla
- kurapisteen lähelle käsipaperiteline (aikuisen korkeudelle)
- kurapisteen lähelle saippua- ja käsidesi -annostelija (aikuisen korkeudelle)
- kurapisteen lähelle kuivauspatteri
- kuravaatteiden pesupisteen läheisyydessä oskarinoksa tai tanko kuravaatteiden kuivaamiseen
- kuivauskaappi 2 kpl/21 lasta, jos kuivauskaappeja on useampia, ne sijoitetaan vierekkäin
- ilmoitustaulu (väh. 600 x 800 mm)
- lattiakaivo

- rst-kynnyslistat
- Aikuiselle mitoitettu lapsen pukemispenkki, jossa lapselle kiinnipitotanko
- lattialämmitys
- ulko-oven edessä kiertoilmapuhallin termostaatilla

Eteinen

- vaatelokerikot ja naulakot
 - ◆ sijoitettuina seinänvierille 4-6 yksikön osissa
 - ◆ mielellään tehdasvalmisteisia ja vakiorakenteisia.
 - ◆ Keskilattialle sijoitettavissa naulakoissa varmistettava niiden turvallisuus/kaatumattomuus. Naulakot voivat olla myös siirrettävissä sivuun ja varustettuja lukittavilla pyörillä.
 - ◆ 1 lokerikko/naulakko +yläkaappi per lapsi 24 kpl, leveys 300 mm
 - ◆ alapuolelle penkki ja kenkäteline (yl. tossut), jonka syvyys vähintään 30 cm
 - ◆ suunnittelussa huomioitava lattian helppo siivottavuus
- ilmoitustaulu ja sähköinen info-tili varaus huomioitava yleiskaapeloinnissa, huomioidaan myös mahdollinen WLAN varaus eli rasiat aina kaksiosaisina.
- peili
- aikuiselle mitoitettu lapsen pukemispenkki, jossa on lapselle kiinnipitotanko
- verho- tms. kiskot myös lasten töiden yms. ripustamiseen
- sähköpistokkeita myös eteiseen, osa ylemmäksi esim. pöytätasoon, hyllytasoon tai katonrajaan

WC-pesuhuone

- pyllynpesuallas pienten ryhmien wc-tiloihin
 - ◆ asennus mieluiten siten, että jommallakummalla puolella on hoitopöytä
 - ◆ vähintään kokoa 600x400x300
 - ◆ altaan oikealle puolelle hana pitkällä juoksuputkella ja bidé -suihkulla (letkun pituus 2000 mm)
 - ◆ seinään kiinnipitotanko altaan keskiosan kohdalle (pituus vähintään 400 mm) ja päähän jos asennetaan nurkkaan
 - ◆ esim. Franke/ Kalla–allas tai vastaavasti mitoitettu rst-allas
 - altaan terävät reunat suojattu esim. kumilistalla
- lasten korkeuteen käsipaperiteline (1 kpl/ 2 allasta) ja saippua-annostelija
- aikuisten korkeuteen saippua-annostelija, desinfiointiaine -annostelija ja käsipaperiteline x 1
- peili lavuaarien yläpuolelle, lasten altaissa vähintään lasten korkeudelle tai korkeampi
 - ◆ ei alakaappeja lavuaarien alle
- potille ritilähyllyt vedenkeräyshyllyllä (esim. sovelia)
 - ◆ vähintään 2 x 900 mm
- sähkökäyttöinen hoitopöytä (jaloillaan seisova, kaapin päällä oleva tai seinälle nostettava) pehmusteella pienten ryhmien wc-tiloihin, pehmusteen päälle tulee voida sijoittaa kertakäyttöinen paperirulla
 - ◆ vaippalokerikot (~ 200x200x200), vähint. 12 kpl
- wc:hin ns. puolisermit ilman lukkoa, mutta sulkijalla. Sulkijan sijoitus siten, että se on avattavissa ulkopuolelta.
- vähintään 1 lavuaari aikuisen tasolla
- lasten lavuaarit joko matalalla tai normaalikorkuiset altaat, jotka varustetaan käsinojallisilla porrasjakkaroilla

- tasoissa ei teräviä reunoja tai kulmia
- wc-istuimet normaalikorkuisia, varustettuna tukevalla käsinojallisilla porrasjakkaroilla. Yksi tilan istuin voi olla pienempi (sovitaan hankekohtaisesti)
- wc-istumien lukumäärä 1kpl / 10 lasta
- vähintään yhden wc-istuimen yhteydessä bidé – suihku
- jos suihkunurkassa on lattiasta korotettu pesuallas, tulee siinä olla irrotettava etulevy lattiakaivon puhdistamiseksi
- pienimpien lasten tiloihin 1 korkea hyllykaappi varavaatteille (väh. 500 leveä) joko wc-tilaan tai sen lähistölle
- lattiakaivo
- lattialämmitys
- lattiassa laatta
- seinissä laatta, saumojen määrä minimoitava
- ovesa ei lukkoa
- oven aukeaminen suunniteltava siten, että se voidaan pitää useimmiten auki

Erillis-WC JA inva-WC

- Erillis-wc:n ja inva-wc:n varustus
- WC mitoitetaan aikuisten korkeudelle
- tukeva lasten käsinojallinen porrasjakkara/ jakkara

Ryhmähuone 1

- säilytyskomerot
 - ◆ esim. 1000 + 1000
 - ◆ puolet lukittavaa
- tilaa liikuteltaville tarvikekärryille
- rst-allastaso ala- ja yläkaappeineen
 - ◆ jätewaunut
- käsiensuallas
- ilmoitustaulu/kiinnityspintaa
- valkotaulu / vapaata tyhjää seinäpintaa
- verho- tms. kiskot tilan jakamiseen tai lasten töiden yms. ripustamiseen
- internetyhteys
- AV-varustus
 - o Älytaulu tai vastaava tekniikka, tarkennetaan tapauskohtaisesti
- sähköpistokkeita riittävästi, osa ylemmäksi esim. pöytätasoon, hyllytasoon tai katonrajaan
- pöydät ja tuolit aikuisille sopivaa mallia

Ryhmähuone 2 / leikki- ja lepo huone

- sänkykaapit max. 22 lapselle
 - ◆ väliin välikaapit
 - ◆ ei irrallista porrasaskelmaa
- ilmoitustaulu/kiinnityspintaa
- käsiensuallas
- verho- tms. kiskot tilan jakamiseen tai lasten töiden yms. ripustamiseen
- kattorakenteeseen asennetaan liikuntavälinekisko

- internetyhteys
- paikka nojatuolille ja lukuvalolle
- kaikissa korkeissa kiintokalusteissa yläsokkeli kattoon saakka (yläpölyn minimointi)

Ryhmähuone 3

- säilytyskomerot, leveys n. 1000, osa lukittavia, mahdollisesti irtokalusteina erikseen sovittaessa
- ilmoitustaulu / kiinnityspintaa
- internetyhteys

Ruokasali

- infotaulu
- kiinnityspintaa
- jakelulinjasto tapauskohtaisesti
- sähköpistokkeita riittävästi, vrt. edellä
- internetyhteys
- AV-varustus
- kotikeittiövarustus lapsiryhmien käyttöön

Liikuntasali

- puolapuut (lukumäärä salin koon mukaan /vähintään 2 kpl) tai kiipeilyseinä
- koripalloteline
- liikuntavälinekisko köysillä ja renkailla varustettuna
- näyttämöverhokisko
- peilit, huom. suojaus ja turvallisuus
- valaisimet suojattu verkolla tai urheilutilan valaisimia
- liikuntasalissa käytettävä pistejoustava lattiamateriaali
- Tila varustellaan tarpeen mukaisella tekniikalla äänentoiston, esitystekniikan ja valaistuksen suhteen ja induktiosilmukalla

Henkilökunnan tilat

Johtajan huone ja henkilökunnan työtilat

- normaali työtilavarustus
- kiinnityspintaa/ilmoitustaulu
- joko työtilaan tai lähistölle tilaa kopiokone/tulostimelle
- internetyhteys
- AV-varusteet
- johtajan huoneeseen ovikoje

Sosiaalitilat

- lukolliset pukukaapit kaikille henkilökunnan jäsenille + varaus 2kpl
- penkkejä
- käsienpesuallas
- miesten ja naisten pukutilat
- ilmoitustaulu
- peili

- vaatenaulakko ulkovaatteille
- pyyhekuivaustelineet
- suihkutilassa, suihkuverhokisko ja –verho tai suihkuseinäkkeet
- vaatekoustot
- saippua-annostelija
- wc-tilojen varustus

Kodinhoito-, pyykinpesu- ja siivouskeskus

- aikuisten korkeuteen saippua-annostelija, desinfiointiaine -annostelija ja käsipaperiteline. Malli tilaajan ohjeen ja linjauksen mukainen
- siivoustila tulee olla lukittava
- tila lattiahoitokoneelle ja muille siivoukseen tarvittaville koneille; koneen huoltomahdollisuus tulee huomioida lattiakaivon ja vesipisteen sijoittelussa
- tarvittaessa tila siivouskärryille
- kaksi laitospyykinpesukonetta. Nk. ”kotikonemalli” ei takaa päiväkotien infektioiden torjunnan edellyttämää riittävää puhtautta pestävälle pyykille.
- kuivauskaappi/-rumpu ellei pesukoneessa ole kuivausmahdollisuutta
- kuivausteline
- silitystila
- tila ompelukoneelle
- liinavaatekomerot
- riittävästi laskutilaa
- puhtaalle ja likaiselle pyykille erillinen säilytysmahdollisuus, tila pesulaan lähtevälle likapyykille
- Sijainti mahdollisimman lähelle huoltoliikenne ovea
- kotialuepareissa sijaitseissa siivouskärrykomeroihin vesipiste, lattiakaivo, hylly- ja laskutilaa

Varastot

- varastojen hyllyt säädettäviä vakiohyllyjärjestelmän hyllystöjä esim. Sovella
- liikuntavälinevarastoon mattotelineet, ritiläkorit ja koustot
- materiaalivarastoon/arkistoon palonkestävät arkistointikaapit

Keittiötilat

- Keittiökalusteet ja -laitteet suunnitellaan yhteistyössä ruokapalvelujen kanssa
 - ◆ kalusteet vakiomallisia rst-kalusteita
 - ◆ lattia akrylibetonia tai vast.
- atk-piste
- säältä ja ilkivallalta suojattu lukittava laatikkovarasto
- keittiön ulko-oven yhteyteen ovikello

Jätehuolto

- jäteastiamitoitus jätehuollon ohjeiden mukaisesti
- jäteastiat yleensä maahan upotettavia
- jäteastiat tai erillinen jätetila pääsääntöisesti lukittavia

Tilalukitus, -suojaus

- rakennuksen ulko-ovet varustetaan sähköluukoilla
- kaikkien muiden tilojen oviin mekaaninen lukitus, sisällä pääsääntöisesti painikelukko
- wc-tiloihin normaali wc-lukitus
- hätälukitus
- avainsarjat pääsääntöisesti
 - ◆ yleisavain
 - ◆ johtajan huone
 - ◆ henkilökunta
 - ◆ keittiö
 - ◆ huolto
- ovipuhelin yhden ryhmän ulko-oven yhteyteen, lisäksi varaus kaikkiin ulko-oviin (kaapelointi)
- valvontakamerat ja rikosilmoitusyhteydet erillisen suunnitelman mukaisesti